

From: "5.1.2e" | mRO" <5.1.2e@mro.nl>
Sent: 4/15/2025 3:46:01 PM
To: "5.1.2e" <5.1.2e@lochem.nl>
Cc:
Subject: verweerschrift Kalenberg

LET OP! Gemeente Lochem vindt informatieveiligheid belangrijk. Wij waarschuwen voor e-mails van buiten onze organisatie. Klik alleen op links en bijlagen als je de afzender kent en de inhoud vertrouwt.

Hoi 5.1.2e,

Hier is het dan. Wil jij het verder afmaken en verzenden.
Hopen dat het nu goed gaat.

Met vriendelijke groet,
mRO b.v., *maatschap* voor Ruimtelijke Ordening

5.1.2e

mRO b.v. - 5.1.2e - 5.1.2e Weesp - tel. 5.1.2e - email info@mro.nl - site www.mro.nl

DISCLAIMER:

Aan de informatie in deze e-mail en ieder aangehecht databestand kunnen geen rechten worden ontleend.

Als u niet de bedoelde ontvanger bent wilt u dan dit bericht en ieder aangehecht databestand verwijderen en de afzender hiervan via e-mail op de hoogte stellen.

Raad van State
Afdeling bestuursrechtspraak
T.a.v. 5.1.2e
Postbus 20019
5.1.2e Den Haag

Uw Kenmerk: 202407370/1/R4

Betreft: **VERWEERSCHRIFT GEMEENTE LOCHEM**

Inzake het **beroep** van de Stichting Red de Kalenberg en 5.1.2e
tegen het **bestemmingsplan 'Natuurbegraven op de Kalenberg
Barchem'** van de gemeente Lochem (vastgesteld op 7 oktober 2024).

Datum: maart 2025

Bijlagen:

1. *Adhesiebetuiging Woodbrookers*

Geachte Rechter,

Hierbij ontvangt u het verweerschrift van de gemeenteraad van Lochem inzake het beroep van de Stichting Red de Kalenberg e.a. en 5.1.2e, tegen het besluit van de gemeente Lochem van 7 oktober 2024 tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Natuurbegraven op de Kalenberg Barchem'.

Hieronder volgt het verweer van de gemeenteraad van Lochem (hierna: de Raad) op de gronden van het beroep van als eerste appellant Stichting Red de Kalenberg en anderen en als tweede appellant 5.1.2e.

STICHTING RED DE KALEMBERG

1. Ontvankelijkheid van Stichting Red de Kalenberg (SRK)

De SRK heeft volgens haar statuten een brede doelstelling: "het duurzaam behouden en beschermen van de natuur- en cultuurhistorische waarden van natuur- en recreatiegebieden en het voorkomen van gebiedsvreemde ontwikkelingen in dergelijke gebieden". Dat tracht de SRK te bereiken door het ontplooiën van verschillende overige activiteiten, naast het procederen tegen het bestemmingsplan voor natuurbegraven op de Kalenberg.

Uit niets blijkt dat de SRK sinds de eerdere uitspraak van uw Afdeling (ECLI:RVS:2023:587) tot heden ook andere activiteiten heeft ontplooid om zijn brede doelstelling (met een algemeen belang) te bereiken, dan tegen dit bestemmingsplan op te komen. De website van de SRK gaat alleen over het tegenhouden van natuurbegraven op de kalenberg. Ook verder zijn ons geen daadwerkelijke feitelijke werkzaamheden van de SRK bekend om op te komen voor de algemene belangen die de SRK volgens haar statuten zegt te behartigen. Uitnodigingen van de SBLK om mee te helpen op vrijwilligersdagen ten behoeve van het natuuronderhoud op de Kalenberg worden afgeslagen.

Laat staan dat er daadwerkelijk feitelijke werkzaamheden door de SRK zijn ontplooid om op te komen voor zijn algemene statutaire belang ten behoeve van andere natuur- en recreatiegebieden.

De SRK kan om die reden niet worden aangemerkt als belanghebbende in de zin van artikel 1:2, lid 3 Awb. Feitelijke werkzaamheden die zien op het behouden en beschermen van natuur- en cultuurhistorische waarden zijn ons niet bekend. Dat betekent dat de SRK niet in zijn beroep kan worden ontvangen. Zie daarover ook de uitspraken van uw Afdeling van 1 oktober 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BF3911, 19 december 2014, ECLI:RVS:@014:4736 en van 7 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2384.

In het geval uw Afdeling oordeelt dat de SRK wel ontvankelijk is, volgt hierna het inhoudelijke verweer van de Raad op hun beroepsgronden.

2. Ontvankelijkheid van Stichting Natuurbegraaven waarom-niet (SNWN)

Voor de Stichting Natuurbegraafplaats waarom-niet (SNWN) geldt hetzelfde. Volgens de statuten van de SNWN heeft de stichting ten doel het tegengaan van begraafplaatsen in de natuur, op landgoederen, in cultuurlandschap en recreatiegebieden. De Stichting wil daarmee de natuur en de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in Nederland behouden en verbeteren en het milieu beschermen. Daarnaast heeft de Stichting als doel het in rechte optreden, het geven van voorlichting aan burgers, landgoedeigenaren en overheden over "natuurbegraaven", alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Dat tracht de stichting volgens de statuten te bereiken door: het informeren van burgers en landgoedeigenaren, natuurorganisaties, overheden en andere relevante organisaties over natuurbegraaven, het beheren van een website, het overleggen met en adviseren van overheden en bestuursorganen over de noodzaak van het vaststellen van beleid inzake natuurbegraaven, het juridisch ondersteunen van bezorgde burgers en het samenwerken met organisaties die een gelijk doel nastreven.

Het bestuur van de gemeente Lochem is echter op geen enkele wijze door de SNWN benaderd over natuurbegraaven en beleid daarvoor, laat staan over natuurbegraaven op de Kalenberg. Ook de eigenaren van landgoed De Kalenberg zijn niet door de SNWN benaderd. De SNWN heeft enkel het beroep van de SRK ondertekend maar verder op geen enkele wijze activiteiten ontplooid inzake het behouden en verbeteren van de natuur en de landschappelijke en cultuurhistorische waarden op de Kalenberg of het beschermen van het milieu op de Kalenberg. Bij de langdurige voorbereidingen van dit bestemmingsplan heeft de SNWN niet één keer haar gezicht laten zien of een poging gedaan om in gesprek te komen. Er is ons ook niet gebleken van feitelijke werkzaamheden door de SNWN verricht na de eerdere uitspraak van uw Afdeling en heden, gericht op de Kalenberg om op te komen voor hun statutaire doelstellingen.

Dat betekent dat de SNWN niet in zijn beroep kan worden ontvangen.

In het geval uw Afdeling oordeelt dat de SNWN wel ontvankelijk is, volgt hierna het inhoudelijke verweer van de Raad op hun beroepsgronden.

3. Zorgvuldige voorbereiding

De Raad heeft begrip voor het onbegrip van appellanten 5.1.2e en anderen, dat zij geen gelegenheid hebben gehad om tijdens de raadsbehandeling in te spreken. De Raad is zich goed bewust van alle betrokken belangen, maar heeft

overwogen dat zij al eerder een bestemmingsplan voor het natuurbegraven op de Kalenberg heeft vastgesteld, en dat met dit plan enkel een herstel is beoogd op 2 onderdelen. In dat licht hadden andere onderwerpen, zoals appellanten dat zelf aanhalen, op de overvolle agenda meer prioriteit.

Daarbij speelde verder nog mee dat appellanten (en vele anderen) duidelijke schriftelijke zienswijzen hebben ingediend. Daar is zorgvuldig naar gekeken en alle zienswijzen zijn in de Nota van Zienswijzen ook zorgvuldig en uitvoerig beantwoord. Dat alles heeft de Raad nadrukkelijk meegewogen bij de vaststelling van het bestemmingsplan. Overigens zijn daarbij vanzelfsprekend alle wettelijke procedureregels gevolgd. Van een onzorgvuldige voorbereiding in strijd met art. 3:2 Awb is geen sprake.

4. Deels herhaling van zetten

In de eerdere uitspraak van uw Afdeling (ECLI:RVS:2023:587) zijn veel van de beroepsgronden van appellanten (SRK en anderen) al langsgekomen en is daarover ook een duidelijke uitspraak gedaan. Veertien van de zestien beroepsgronden werden in 2023 afgewezen. Op twee onderdelen voldeed het vorige bestemmingsplan volgens uw Afdeling niet. Die zijn in het onderhavige bestemmingsplan hersteld. Om die reden zullen wij ons inhoudelijke verweer beginnen met de beroepsgronden die zien op deze onderdelen: (1) Kap van bomen (2) Omgevingsverordening Gelderland en GNN.

Voor de overige beroepsgronden zullen wij bezien of ze eerder zijn langsgekomen en of zich sinds de uitspraak van uw Afdeling nog relevante ontwikkelingen op deze onderdelen hebben voorgedaan.

5. De kap van bomen

In de eerdere uitspraak van uw Afdeling is geconstateerd dat artikel 3.4.2 van de regels van het bestemmingsplan aanpassing behoeft omdat er voor de ontwikkeling van de natuurbegraafplaats geen uitzondering is beoogd op het verbod om bomen te kappen (r.o. 10). Dat is gebeurd, zoals appellanten zelf ook constateren. Het oude artikel 3.4.2, onder e, van de regels met de uitzondering voor de ontwikkeling van de natuurbegraafplaats is geschrapt.

In artikel 3.4.2, onder a, van de regels zit een uitzondering voor het normale onderhoud en beheer, zoals dat ook in het vorige bestemmingsplan al zat. Regelmatig onderhoud is namelijk noodzakelijk voor een goed beheer en gebruik van de bestemming 'Bos'. Werkzaamheden die noodzakelijk zijn kunnen niet worden afgewogen in een omgevingsvergunning.

Een definitie voor het normale onderhoud en beheer is niet opgenomen, omdat deze begrippen in dit bestemmingsplan niet afwijken van hetgeen daaronder in het maatschappelijke verkeer wordt verstaan. Dat is het onderhoud dat regelmatig noodzakelijk is voor een goed beheer en gebruik van de bestemming bos. Het onderhavige bestemmingsplan biedt op dit aspect voldoende rechtszekerheid. De regels zijn aangepast met inachtneming van de uitspraak van uw Afdeling en overeenkomstig de doelstelling van de Raad dat er geen bomen worden gekapt om de natuurbegraafplaats te ontwikkelen. Het verbod om bomen te kappen wordt niet getoetst aan het Natuurversterkingsplan, zoals appellanten veronderstellen. Het verbod is onderworpen aan de regels van artikel 3.4 en 3.1 van de regels van het bestemmingsplan.

In artikel 3.4.1 van de regels van het bestemmingsplan is een verbod opgenomen om zonder omgevingsvergunning bomen te kappen. De omgevingsvergunning moet volgens artikel 3.4.3 worden geweigerd als

daardoor (direct of indirect) de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden worden aangetast (art. 3.1 van de regels). Het Natuurversterkingsplan wordt daarin niet genoemd en is dus ook niet het toetsingskader voor het wel of niet verlenen van een omgevingsvergunning voor het kappen.

Deze regeling biedt voldoende bescherming en rechtszekerheid. Een lijst van alle bomen in het bos is daarvoor niet nodig.

De aanwezigheid van een ecoloog is geregeld via het spoor van de Wet natuurbescherming.

6. De Omgevingsverordening Gelderland en GNN

In artikel 2:46 van de Omgevingsverordening Gelderland, waarnaar appellanten verwijzen (geconsolideerde versie 2023), zijn instructieregels opgenomen voor gemeenten bij het opstellen van een bestemmingsplan. Volgens deze instructieregels moet een bestemmingsplan regels bevatten die het Gelders natuurnetwerk (GNN) beschermen als daarin een natuurbegraafplaats wordt toegelaten. Het zijn geen rechtstreeks werkende regels. Daarvoor zijn ze nog onvoldoende toegespitst op een specifieke locatie. Het maatwerk moet van de gemeente komen.

Dat maatwerk heeft de Raad in dit bestemmingsplan opgesteld voor het natuurbegraven op de Kalenberg. Het bestemmingsplan laat natuurbegraven toe in een bestaand bos, met bestaande voet- en fietspaden die ook gebruikt worden voor extensief recreatief medegebruik. De bestemming 'Bos' ziet dus niet alleen op het gebruik van een natuurbegraafplaats in de GNN, maar ook op de instandhouding van een bestaand bos met alle daarbij behorende waarden en bestaand recreatief medegebruik in de GNN.

Ter bescherming van de GNN zijn in dit bestemmingsplan regels opgenomen:

- voor de instandhouding van het bestaande bos en de ontwikkeling van de daarbij behorende waarden;
- voor het medegebruik voor extensieve recreatie;
- voor het medegebruik voor natuurbegraven;
- voor versterking van het GNN.

Zo is het delven van een natuurgraf volgens art. 3.4.2, onder e, van de regels van het bestemmingsplan alleen toegestaan als dat gebeurt overeenkomstig het Natuurversterkingsplan. Dat betekent dat de bodem bij het dichten van een graf zorgvuldig in de oorspronkelijke volgorde wordt teruggeplaatst.

Ter bescherming van het GNN en het bestaande bos kan het nodig zijn om in gronden te graven. De Kalenberg kent flinke hoogteverschillen. Bij veel regen worden langs de paden afwateringsgootjes/dammetjes gegraven die het water van de paden af het bos in leiden om te voorkomen dat delen van de onverharde paden wegspoelen.

Met artikel 3.4.1, onder c, van de regels van het bestemmingsplan is het mogelijk om deze werkzaamheden in het kader van een vergunningaanvraag te toetsen aan het verbod.

Het zelfde geldt voor het plaatsen van bewegwijzering en informatieborden. Die zijn nodig in het kader van het extensief recreatief medegebruik en informeren de wandelaars en fietsers tegelijkertijd over de bijzondere en waardevolle natuur waarin zij recreëren, zodat zij hun gedrag daarop af kunnen stemmen. Met artikel 3.2 is het mogelijk om te toetsen of deze bouwwerken ten dienste van de bestemming worden opgericht.

Deze maatwerkregels in artikel 3 van het bestemmingsplan zijn in overeenstemming met de provinciale instructies ter bescherming van de GNN in artikel 2.46, lid 1, onder d, en onder j. De maatwerkregels zijn afgestemd op de verschillende waarden en gebruiksdoelen van het bos op de Kalenberg en staan in de weg aan grondverzet of bouwwerken die de GNN aantasten.

Verder voorziet dit bestemmingsplan in de versterking van de kernkwaliteiten van de GNN door naar rato per 250 graven per hectare, één hectare nieuwe natuur te realiseren. Volgens dit bestemmingsplan is het medegebruik voor natuurbegraven toegestaan in een gebied van 3 hectare bos met maximaal 250 graven per hectare. Conform artikel 2.46, lid 2, van de provinciale instructieregels is in artikel 3.3.2. van de regels in dit bestemmingsplan geborgd dat er 3 hectare nieuwe natuur wordt gerealiseerd.

Artikel 2.46, lid 2, onder b en c van de provinciale instructieregels zijn niet van toepassing. Dat gaat over de bescherming van kernkwaliteiten door vijf hectare bestaande natuur om te vormen naar een provinciaal doeltypen zoals beschreven in het beheerplan Natura2000. In dit bestemmingsplan vindt geen versterking van kernkwaliteiten plaats door het bestaande bos om te vormen naar een provinciaal doeltypen. Er wordt nieuwe natuur gerealiseerd en daarvoor is volgens artikel 2.46, lid 3, van de provinciale instructieregels een versterkingsplan nodig en geen beheerplan zoals appellanten betogen.

Zie ook de toelichting op artikel 2.46 van de provinciale instructieregels. Daarin wordt nog eens uitgelegd dat een initiatiefnemer kan kiezen tussen het aanleggen van nieuwe natuur of het omvormen van bestaande natuur.

7. De af te wegen belangen

In de eerdere uitspraak zijn de belangen van omwonenden, ^{5.1.2e} (voorzitter van de SRK) en ^{5.1.2e} (secretaris van de SRK), al afgewogen. Zij hebben vanuit hun woningen aan de Bergweg en de Omloop geen zicht op het plangebied: Niet op het noordelijke gedeelte en niet op het zuidelijke gedeelte. Hun belang om niet te worden geconfronteerd met begrafenissen en de natuurbegraafplaats zijn eerder door uw Afdeling al te licht bevonden.

Tegenover deze te licht bevonden belangen van twee omwonenden (en de uitsluitend daarvoor door hen opgerichte stichting) staan het algemene belang bij een goed en op continuïteit gericht beheer van de natuur en de landgoederen in onze gemeente en bij de openstelling van particuliere landgoederen, en het particulier belang van de landgoedeigenaar die voor de continuïteit in dat beheer moet zorgen. Want dat is een taak die de gemeente (of andere overheid) hier niet zelf kan of wil oppakken.

Daarom wil de Raad op deze plaats nog eens met klem de lange en bijzondere voorgeschiedenis van het natuurbegraven op landgoed De Kalenberg onder de aandacht van uw Afdeling brengen. Voor het bestemmingsplan is relevant dat natuurbegraven naadloos past in de rijke en bewogen historie van Landgoed De Kalenberg in Barchem dat door de Vereniging Woodbrookers is opgericht.

De oorsprong van het landgoed ligt namelijk bij een groep Leidse theologiestudenten die meer dan 100 jaar geleden de Vereniging Woodbrookers Barchem hebben opgericht en in Barchem een vormingscentrum zijn gestart, geïnspireerd op het Landgoed Woodbrooke in Engeland. Het doel van de vereniging was destijds om in het verzuilde Nederland mensen bijeen te

brengen met verschillende levensbeschouwingen en via ontmoeting en gesprek tot persoonlijke verdieping en geloofsbeleving te komen, in de geest van 'Woodbrooke' en los van de officiële kerkelijke leerstellingen. In 1912 verkreeg de vereniging daartoe 17 hectare hei en bos op de Kalenberg bij Barchem van de eigenaresse van het Huis Ruurlo; ^{5.1.2e} ^{5.1.2e}, die een geïnteresseerde bezoekerster was van de lezingen van de vereniging. Als eerste werd dan ook een lezingenzaaltje gebouwd op de pas verworven gronden om de 'vooruitstrevende' ideeën van de vereniging uit te dragen.

Het lezingenzaaltje is de huidige kapel en een kopie van de Lecturehall in Woodbrooke (zie voor meer informatie: <http://www.woodbrookers.nl/vereniging%20historie.htm>). Het lezingenzaaltje/kapel kan voor een plechtigheid worden ingezet, zoals dat ook nu al gebeurt voor bijvoorbeeld bruiloften, lezingen en herdenkingen.

In de lijn van dit streven naar persoonlijke verdieping ligt ook het natuurbegraven, met de idee van een diepere persoonlijke verbinding met de natuur en de wereld om ons heen. Reden waarom de Woodbrookers het initiatief voor het natuurbegraven met een adhesiebetuiging ondersteunen (zie bijlage 1). De Stichting Beheer Landgoed De Kalenberg (SBLK) ziet het natuurbegraven als een passende exploitatie van het Landgoed en wil daarom juist op de Kalenberg ruimte wil bieden voor deze wijze van begraven. De SBLK is namelijk rechtstreeks voortgekomen uit de Vereniging van Woodbrookers en in 2010 opgericht om het NSW¹-landgoed De Kalenberg verder tot wasdom te brengen, daartoe het beheer en de exploitatie te verduurzamen en op die wijze het cultureel erfgoed van de Woodbrookers te behouden². Daar komt bij dat de

¹ NSW = Natuurschoonwet 1928.

² De SBLK heeft een culturele ANBI-status.

bosbegraafplaats voor de SBLK een belangrijke bron is om voldoende inkomsten te genereren om het landgoed in stand te houden. Zie voor meer informatie: <https://www.kalenbergbarchem.nl/>.

8. De opzet van het natuurbegraven op de Kalenberg

Om bij het natuurbegraven op de Kalenberg te zorgen voor een duurzame verbinding met de natuur is heel bewust voor een kleinschalige invulling gekozen: Niet meer dan 3 hectare op het landgoed van 17 hectare. Ten hoogste 250 graven per hectare, in plaats van de 500 per hectare die het provinciale beleid voor natuurbegraven mogelijk maakt. Bij een dergelijke kleinschalige voorziening is ook het gebruik niet erg intensief. Gerelateerd aan het aantal overlijdens in Lochem en het landelijke aandeel natuurbegraven zal het naar verwachting gaan om gemiddeld 2 begrafenis per maand.

Het bos wordt niet aangetast. Er worden geen bomen gekapt. De overledenen worden tussen de bomen begraven op een wijze die de boomwortels en bodem zo veel mogelijk ontziet. De graafwerkzaamheden vinden onder ecologische begeleiding plaats om verstoring van bijvoorbeeld broedende vogels te voorkomen. Bij het dichten van het graf wordt de bodem in de oorspronkelijke volgorde teruggeplaatst om het bodemleven zo min mogelijk te verstoren. Daarbij worden de graven afgevlakt zodat ze niet herkenbaar zijn. In het bos zal alleen een onbewerkte houten boomgedenkschijf zichtbaar zijn die na verloop van tijd weer vergaat³.

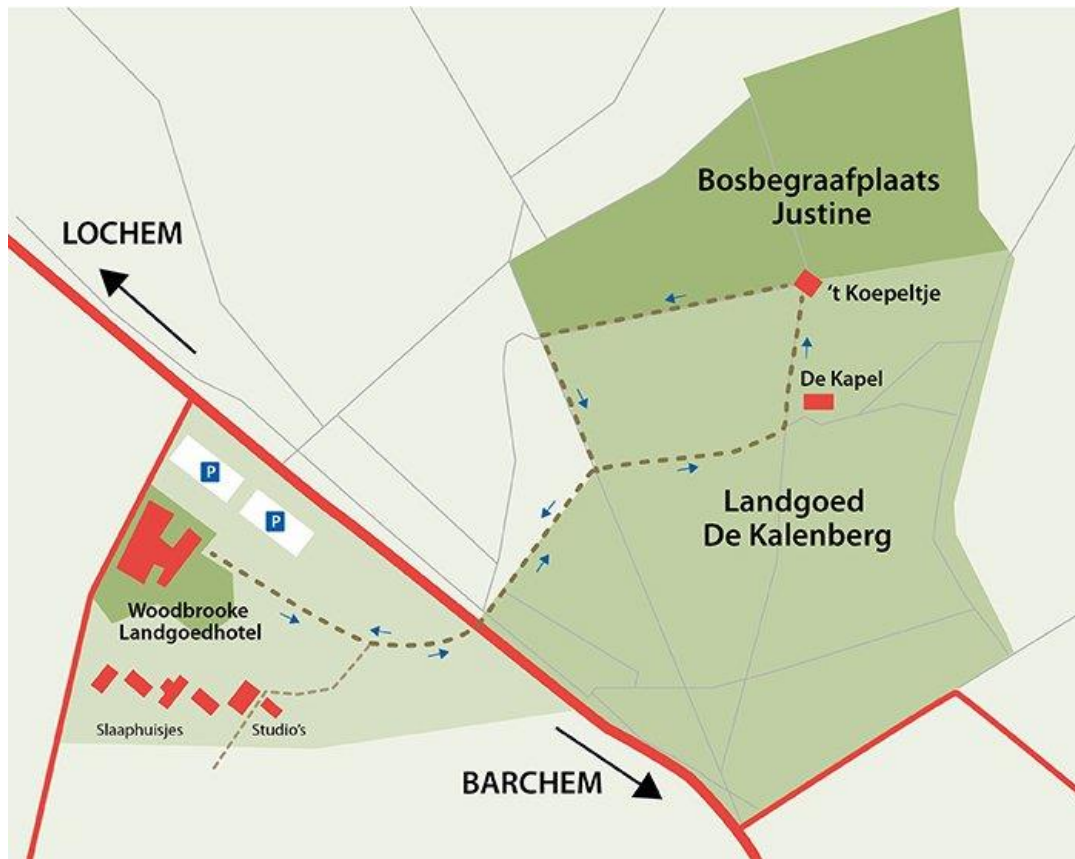

Afbeelding: Houten boomgedenkschijf.

Er zijn geen nieuwe gebouwen, paden en wegen of parkeerplaatsen nodig. Voor een uitvaartplechtigheid kan gebruik worden gemaakt van de bestaande gebouwen in de omgeving, zoals de kapel/het lezingenzaaltje op de Kalenberg, de Barchkerk in het dorp of het uitvaartcentrum in het dorp. De bosbegraafplaats is bereikbaar via de bestaande bospaden. Voor het parkeren

³ Conform de Wet op de lijkbezorging zullen de graflocaties wel met GPS-coördinaten worden vastgelegd. Nabestaanden kunnen op de versterkingslocatie een herinneringsboom planten in een arboretum van herinneringsbomen.

wordt de parkeerplaats bij het Landgoedhotel Woodbrooke gebruikt, met als overloop het parkeerterrein bij de even verderop gelegen camping Reusterman.

De Stichting Bosbegraafplaats Justine (als toekomstige exploitant) en de onafhankelijke Stichting Financiering Langdurig Natuuronderhoud Landgoed de Kalenberg (als financier van het toekomstige onderhoud van het gehele landgoed) zullen worden opgericht zodra er duidelijkheid is over deze bestemmingsplanprocedure. Hiervoor is gekozen om onnodige kosten in dit stadium te voorkomen (zie www.bosbegraafplaatsjustine.nl).

OVERIGE DOOR APPELLANTEN AANGEHAALDE ONDERWERPEN

9. Werken en/of werkzaamheden

Artikel 3.4.1 van de regels van dit bestemmingsplan voorziet juist in een verbod om deze werken en werkzaamheden zonder een omgevingsvergunning uit te voeren. Op die wijze wordt het bos en alle in artikel 3.1 van de regels genoemde waarden van het bos juist beschermd. Daarmee geniet de GNN in dit bestemmingsplan voldoende bescherming.

10. Aantasten bos en bomen door het graven

Deze beroepsgronden gaan over de aantasting van het wortelstelsel van de bomen. Daarover heeft uw Afdeling in de eerdere uitspraak van 2023, onder r.o. 11 t/m 11.2 al een uitspraak gedaan. Sindsdien hebben zich geen nieuwe feiten of omstandigheden voorgedaan die nopen tot een andere afweging. Na zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen blijft de Raad vasthouden aan het bestreden besluit.

11. Specifieke gebruiksregels voorwaardelijke verplichting

Volgens artikel 2.49, onder a, van de Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerde versie 2023) voert de initiatiefnemer de fysieke natuurcompensatie uit binnen vijf jaar na vaststelling van het bestemmingsplan. Deze instructieregel aan de gemeente is zo rigide dat er geen ruimte is voor maatwerk door de gemeente. Om te voorkomen dat er op dit punt strijd zou ontstaan met de provinciale Omgevingsverordening, is de voorwaardelijke verplichting uit het vorige bestemmingsplan aangepast en is in dit bestemmingsplan ook het moment van de vaststelling van het bestemmingsplan als uitgangspunt genomen.

Dat moment staat heel duidelijk in artikel 3.3.2 van de regels van het bestemmingsplan zodat daarover geen onzekerheid kan bestaan. De Stikstofnotitie is daar niet bepalend voor.

Verder heeft de Raad bij de vaststelling inzage gehad in het aangepaste en vast te stellen bestemmingsplan waarin het vast te stellen artikel 3.3.2 was opgenomen. Zie

<https://lochem.notubiz.nl/modules/19/Raadsvoorstellen/957192>

12. Boscompensatie Larikslaan

Anders dan appellanten betogen kan de aantasting van landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het plangebied en de naastgelegen omgeving, wel worden gecompenseerd. Het medegebruik voor natuurbegraven leidt niet tot een aantasting van het landschap en de cultuurhistorie.

Het medegebruik voor natuurbegraven is nauwelijks zichtbaar in het landschap. Er worden geen bomen gekapt, er worden geen nieuwe gebouwen neergezet, er wordt geen parkeerplaats aangelegd en er worden ook geen nieuwe voet- en fietspaden aangelegd. Zichtbaar is eventueel alleen een houten gedenkschijf die na verloop van tijd weer vergaat. Zoals in de eerder uitspraak van uw Afdeling al onder r.o. 9.2 is geconstateerd is de visuele uitstraling van de begraafplaats nihil.

Onder punt 7 van dit verweerschrift (De af te wegen belangen) is al uiteen gezet dat het natuurbegraven naadloos aansluit op de cultuurhistorie van dit landgoedbos en het beheer daarvan. De ruimtelijke gevolgen van het natuurbegraven zijn bovendien zeer beperkt, zoals onder meer onder punt 7 (de af te wegen belangen) en punt 8 (de opzet van het natuurbegraven op de Kalenberg) van dit verweerschrift is beschreven. De cultuurhistorische waarden van het plangebied en de omgeving worden niet aangetast.

Dat de versterkingslocatie aan de Larikslaan niet als GNN wordt aangemerkt, maakt dit niet anders.

Aan de Larikslaan wordt op de versterkingslocatie voorzien in een forse kwaliteitsimpuls. Het grootste deel van de kwekerij wordt vervangen door nieuwe natuur in de vorm van een dennen-, eiken- en beukenbos zoals beschreven in het Natuurversterkingsplan.

In de eerdere uitspraak luidde het oordeel van uw Afdeling in r.o. 16-16.2 dan ook al dat de Raad een zorgvuldig belangenafweging heeft gemaakt. Sindsdien is er geen sprake van gewijzigde feiten en omstandigheden die nopen tot een ander oordeel. Na afweging van alle betrokken belangen blijft de Raad vasthouden aan de vaststelling van het bestemmingsplan voor natuurbegraven op de Kalenberg.

13. Stamomvang bomen

In artikel 3.3.2 van de regels van het bestemmingsplan is vastgelegd dat de benodigde natuur- en boscompensatie overeenkomstig het Natuurversterkingsplan moet worden gerealiseerd en in stand gehouden. In het Natuurversterkingsplan is in paragraaf 4.2 beschreven hoe de inrichting en het beheer er uit moeten zien. Niet valt in te zien dat dit in strijd is met de rechtszekerheid of niet zorgvuldig zou zijn voorbereid.

14. Bosonderhoud

Onder deze kop lezen wij geen beroepsgrond die een reactie vereist.

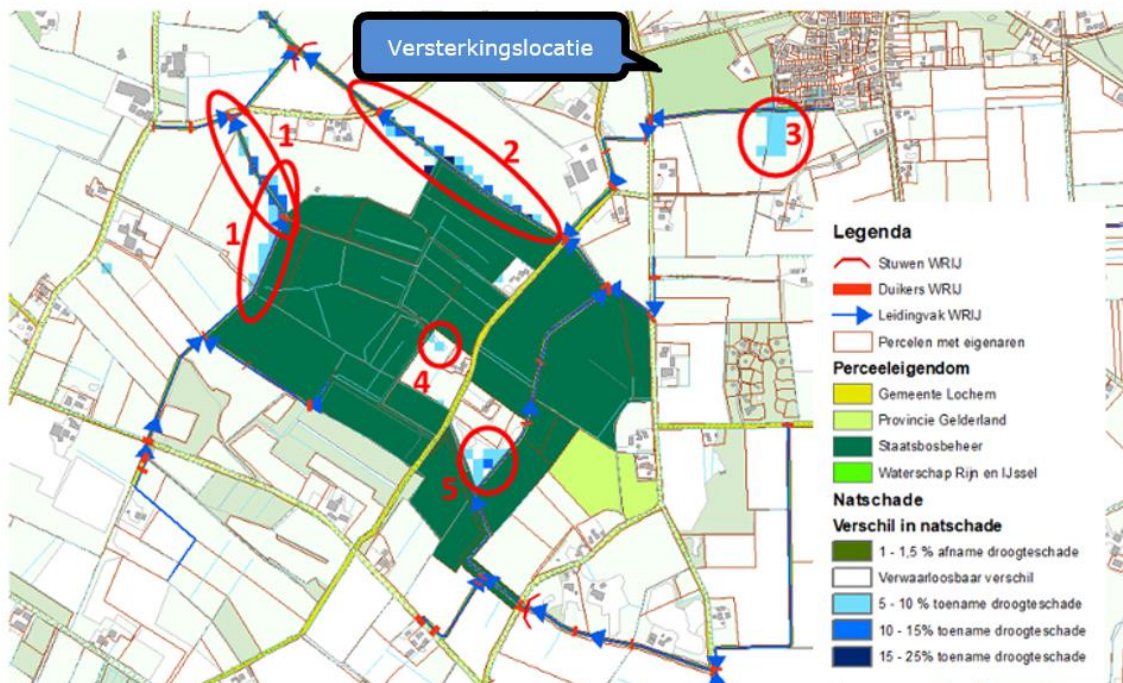
15. Behoefte

Deze beroepsgrond (inclusief de vraag om een behoefte onderzoek) heeft uw Afdeling al beoordeeld in de eerder uitspraak (r.o. 8). Er worden geen nieuwe argumenten aangedragen. Ondanks alle langdurige onzekerheid over dit bestemmingsplan is de lijst met inschrijvingen voor natuurbegraven op de Kalenberg niet wezenlijk veranderd. Na zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen blijft de Raad vasthouden aan de vaststelling van het bestemmingsplan.

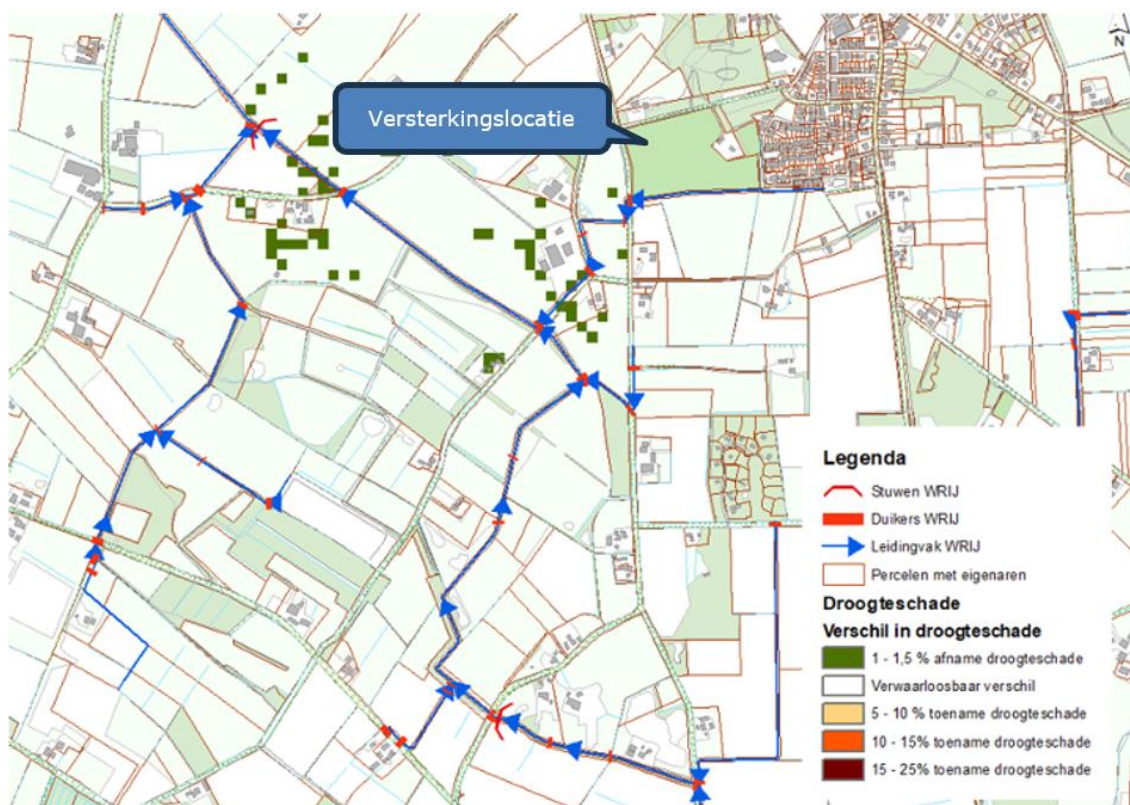
16. Hagenbeek

In het projectplan 'Klimaatrobuuste inrichting Hagenbeek' is bij de beoordeling van nat- en droogteschade als gevolg van de beoogde maatregelen rekening gehouden met een boomkwekerij op de versterkingslocatie. Voor de inschatting van de effecten van het projectplan op de waterhuishouding heeft het Waterschap Rijn en IJssel de memo 'Effecten waterhuishouding inrichting Hagenbeek' opgesteld (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/wsb-2024-4926.html>).

In figuur 21 van deze memo is zichtbaar dat er ter plaatse van de versterkingslocatie geen verwachte natschade optreedt. In figuur 22 van de memo is zichtbaar dat er als gevolg van de beoogde maatregelen geen verschil in droogteschade wordt verwacht ter plaatse van de versterkingslocatie.

Figuur 21: Verwachte natschade, exclusief de percelen in eigendom van Staatsbosbeheer en provincie Gelderland.

Figuur 22: Verschil in droogteschade.

Nu de verwachting is dat er geen wezenlijke vernatting zal optreden ter plaatse van de versterkingslocatie is er ook geen aanleiding voor de veronderstelling dat de locatie niet geschikt is voor de beoogde natuurversterking met het natuurbeheertype N15.02 Dennen, eiken en beuk. Temeer daar ook vochtiger

typen van dit natuurbeheertype mogelijk zijn, volgens paragraaf 4.2.1 van het Natuurversterkingsplan.

4.2.1 Dennen-, eiken- en beukenbos, N15.02

Dennen-, eiken-, of beukenbos omvat bossen met dennen, eiken, beuken en/of berken en zijn vaak eenvoudig van structuur. Veel van deze bossen komen voor op zure, droge en zandige bodems. Wanneer de bodem meer leem bevat, kennen de bossen een grotere floristische rijkdom. Ook vochtiger typen van deze bossen met pijpenstrootje in de ondergroei behoren hiertoe. Vegetatiekundig behoren deze bossen tot het Zomereikenverbond of het Verbond der naaldbossen.

Actualisatie van het Natuurversterkingsplan is niet nodig.

De Quicksan ecologie is een momentopname op basis waarvan nader onderzoek heeft plaatsgevonden. Via het spoor van de Wet natuurbescherming/Besluit activiteiten leefomgeving is voldoende verzekerd dat voorafgaand aan een ingreep (grafdelving) op de locatie van het natuurbegraven, eerst onderzoek zal plaatsvinden.

Aangezien er op de versterkingslocatie geen vernatting wordt verwacht en de maatregelen van het projectplan bovendien nog niet in uitvoering waren ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan, was er ook geen reden om het ecologisch onderzoek te actualiseren.

17. Parkeren

Ook het parkeren en de bereikbaarheid hebben appellanten in hun beroep tegen het eerdere bestemmingsplan al aan de orde gesteld.

In de eerdere uitspraak van uw Afdeling is al uitgesproken dat in het plan voldoende waarborgen zijn opgenomen om te verzekeren dat er voldoende parkeervoorzieningen worden gerealiseerd bij het gebruik voor natuurbegraven (r.o. 14). Sindsdien zijn er geen nieuwe feiten of omstandigheden naar voren gekomen die nopen tot een ander oordeel. In paragraaf 2.2.4 van de toelichting is gemotiveerd dat er ook overloopcapaciteit beschikbaar is. Na zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen blijft de Raad vasthouden aan het bestreden besluit.

Ook het betoog van appellanten over de bereikbaarheid is destijds door uw Afdeling verworpen (r.o. 13.2). Sindsdien zijn er geen nieuwe feiten of omstandigheden naar voren gekomen die nopen tot een ander oordeel. In paragraaf 2.2.4 van de toelichting is gemotiveerd dat er ook overloopcapaciteit beschikbaar is. Na zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen komt de Raad tot hetzelfde oordeel: de bereikbaarheid van de locatie voor het natuurbegraven is voldoende.

18. Ligging natuurbegraafplaats

Met dit bestemmingsplan wordt een gedeelte van het bos inderdaad mede gebruikt voor natuurbegraven. Ook extensieve recreatie zoals wandelen en fietsen blijven mogelijk. Anders dan appellanten betogen is het stukje van het bos waar het medegebruik voor natuurbegraven wordt toegestaan relatief rustig.

19. Onverharde en/of halfverharde voet- en fietspaden

In het bos en de GNN zijn verharde en halfverharde fietspaden aanwezig. Het aanbrengen van nieuwe oppervlakteverhardingen is echter vergunningplichtig (art. 3.4.1. van de regels) en wordt onder meer getoetst aan de instandhouding en ontwikkeling van de natuurwaarden (art. 3.1 van de regels).

20. Verkeer

In uw eerdere uitspraak heeft uw Afdeling al uitgesproken dat de verplaatsing van een (al dan niet gemotoriseerde) rouwstoet over voet- en fietspaden op gronden met de bestemming 'Bos' niet in strijd is met het bestemmingsplan Buitengebied (r.o. 13.2). Voor de bosbestemming in dit bestemmingsplan is dat niet anders.

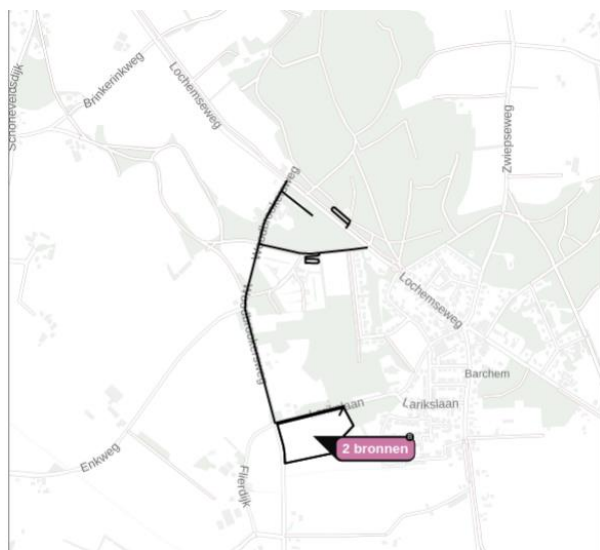
21. Ecologie

De handhaving van het ecologisch werkprotocol verloopt via het spoor van het Besluit activiteiten leefomgeving en de voorwaarden horen om die reden ook niet thuis in het bestemmingsplan. Het is als bijlage bij de toelichting opgenomen omdat het is gebruikt voor de motivering van de uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling.

De vragen en stellingen van appellanten over het werkprotocol geven op voorhand geen aanleiding voor de veronderstelling dat dit werkprotocol in het spoor van het Besluit activiteiten leefomgeving dermate ontoereikend is dat het bestemmingsplan om die reden niet kan worden vastgesteld.

22. Stikstofdepositie

In de Notitie stikstofdepositie is rekening gehouden met verkeer naar de overloop parkeergelegenheid bij Camping Reusterman. Deze locatie is vanaf de Lochemseweg bereikbaar via de 5.1.2e en dan naar de 5.1.2e (links op het kaartje) of rechtstreeks via de 5.1.2e (rechts op het kaartje). Ter hoogte van het parkeerterrein bij Camping Reusterman zit er wel een knip om te voorkomen dat de 5.1.2e door het doorgaande verkeer als sluitroute wordt gebruikt.

Uitsnede kaartje uit Notitie Stikstofdepositie (Aerius projectberekening).

23. Openbaar toegankelijk

De toegankelijkheid van particuliere gronden wordt niet in het bestemmingsplan geregeld.

Om de natuurversterking te kunnen realiseren op de versterkingslocatie is een contract gesloten met de eigenaar van deze gronden over de aanleg van de natuurversterking, het onderhoud en beheer van de natuurversterking en de openbare toegankelijkheid van het nieuwe bos. Deze contractuele afspraken zijn ook notarieel vastgelegd. De Raad heeft geen twijfels over de uitvoerbaarheid van de natuurversterking.

24. Broedvogelkartering

Ook over de verstoring tijdens het broedseizoen is in de eerder uitspraak onder r.o. 12.2 reeds een oordeel gegeven door uw afdeling. Sinds die tijd zijn er geen feiten of omstandigheden naar voren gekomen die nopen tot een ander oordeel. Na afweging van alle betrokken belangen blijft de Raad vasthouden aan het bestreden besluit.

25. Concluderend

Gelet op het vorenstaande willen wij u verzoeken om de SRK en de SNWN niet-ontvankelijk te verklaren, dan wel hun beroepen en de beroepen van appellanten 5.1.2e en 5.1.2e ongegrond te verklaren, het bestreden besluit in stand te laten en appellanten geen vergoeding van de proceskosten en griffierechten toe te kennen.

5.1.2e

Appellant is tegen het natuurbegraven op de Kalenberg.

Terecht wijst appellant er op dat de Kalenberg (met de Lochemse Berg, Paasberg en de Enk) een schitterend en uniek gebied is. Dat gaat echter niet vanzelf. Daarvoor is langdurig en kundig onderhoud en beheer vereist. In de gemeente Lochem is dat onderhoud en beheer van de natuur voor een belangrijk deel in particuliere handen (de landgoederen).

Voor de continuïteit van het onderhoud en beheer van de natuur op de Kalenberg is dit bestemmingsplan nodig. Het kleinschalige medegebruik voor natuurbegraven draagt bij aan het onderhoud en beheer van de natuur op Landgoed De Kalenberg en de continuïteit van dat kundige onderhoud en beheer. De opbrengsten van het natuurbegraven komen ten goede aan het onderhoud en beheer van de natuur op het landgoed. Zie daarover ook onder punt 7 en punt 8 van dit verweerschrift.

Volgens appellant is het vereist dat de gemeente Lochem eerst beleid vaststelt.

De gemeente Lochem heeft geen beleid voor natuurbegraven of natuurbegraafplaatsen. Dat is ook niet nodig om voor dit bestemmingsplan een zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen te kunnen maken. Naast het natuurbegraven op de Kalenberg is er op dit moment geen ander initiatief ingediend.

Op dit moment bieden de geldende planologische regelingen en het provinciale beleid voldoende garanties om een wildgroei van natuurbegraven te voorkomen.

Het beheer van landgoed De Kalenberg is al meer dan 100 jaar in goede handen. Sterker nog: De ontwikkeling van de huidige natuur op de Kalenberg is mede tot stand gekomen door de continuïteit in het beheer van Landgoed De Kalenberg. De huidige Stichting Beheer Landgoed Kalenberg maakt deel uit van deze lange traditie waarin de kosten voor het onderhoud en beheer langdurig particulier moeten worden opgebracht. In de eerdere uitspraak van uw Afdeling is al geconstateerd dat het goed is om daartoe de risico's te spreiden en een breed palet aan financieringsbronnen te hebben voor het onderhoud en beheer (r.o. 16.1). Dit komt de rechtszekerheid ten goede. Mede gelet op deze voorgeschiedenis heeft de Raad geen enkele aanleiding om te veronderstellen dat het onderhoud en beheer bij de SBLK niet in goede handen is en dat om die reden moet worden afgezien van de vaststelling van dit bestemmingsplan.

Na zorgvuldige afweging van alle betrokken belangen blijft de Raad vasthouden aan het bestreden besluit.

Concluderend

Gelet op het vorenstaande willen wij u verzoeken om het beroep van appellant **5.1.2e** ongegrond te verklaren, het bestreden besluit in stand te laten en appellant geen vergoeding van de proceskosten en griffierechten toe te kennen

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Lochem,
Namens deze,

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 3, 6, 7, 14, 15, 16